

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Kopiji se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K. 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 20.

V Ptuj v nedeljo dne 6. oktobra 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“
za celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
čilom ob enem tudi pošlje celo naročnino
v znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
za novega leta naš častnik **zastoj.**

„Fihpos“ in kmečki program.

Teško je za pravice kmečkega stanu nastopiti, kajti
kakor hitro kdo usta odpre in govori za kmeta, takoj
prijdejo gospodje advokati in nekateri duhovniki raz-
govarjati in psovati. Tega smo mi sicer že navajeni, ali
kako žalostno pa je, ako jeden častnik, kateri vedno
trdi, da je kmečki častnik in da zastopa kmečke
interese, udriha po kmečkem programu.

To je častnik „Naš Dom“ po domače „Fihpos“,
ki je v svoji zadnji številki pisal tako-le:

„V zadnjih številkah je „Štajerc“ postal silno radodaren,
zlasti obeta zlate gradove, deželo, kjer se med in mleko
vse. „To pač, to je kaj za kmeta“, si bo morebiti kdo mislil.
Kdo bi od lepih besed postal kdo bogat, bi po zadnjih

Kaj je štrbunknil Štajerc Fihposa v Dravo?

(Ponatis dovoljen.)

Konec.

Mešetar Kajfež Gospodar prignal je torej do
kake vsakovrstne, njemu vsaj do takrat podložne,
gljive živince, ni pa vedel, da je Fihpos v cerkvi, ki
to hinavsko moli za Štajerčevo dušo, ktera mu je
liko lepih nad izpodnesla, namesto da bi bil po
teh sejnih njegovo živinco spremljal, ker brez Fih-
sa (po domače živinski potni list) se še kozel ali
strun ne da v denarje spraviti.

Živina dospevša do žaklja, ga je začela obdelo-
vati in cukati na vse strani tako da se je Štajerc
praj prevrnil.

„Oh joj!“ vzdihnil je sedaj v žaklju Štajerc, „jaz
sem še tako mlad, pa naj bi že sedaj kar topel šel
v nebesa!“

„In jaz, preganjeni ubožec, ki že 35 let meše-

„Štajerčevih“, številkah že vsi stajarski kmetje bili milijonarji.
Toda „Štajerc“ slepi z besedami, on si misli, da imajo njegovi
bralci v glavi prosono kašo mesto možganov.

Mi bomo pa tako predrzni in bomo s svojo kmečko
pametjo pokazali: 1. Da gospodje pri „Štajercu“ drugače pišejo
pa drugače delajo; 2. kar „Štajerc“ pametnega in dobrega
obeta, za to se že naša stranka bojuje več kot 50 let, pa za-
grizeni sovražniki nam ne dajo, kar nam gre; 3. nekatere „Šta-
jerčeve“ obljube so nemogoče in zato nespametne. Iz vsega
sledi, da je „Štajerc“ velikanski slepar, kakoršnega ni lahko
najti na svetu.

Ko človek bere „Štajerčeve“ obljube, se nehote spomni
tistega evangelija, kako je hudič skušal Kristusa. Peljal ga je
na silno visoko goro in mu je pokazal vsa kraljestva, njih bo-
gastva in veličastva rekoč: Vse to bom tebi dal, če pred me
padeš in me moliš.“ Ko bi bil Kristus navaden človek in bi
se dal zapeljati, ali mislite, da bi mu hudič res vse to dal?
Kaj še! Saj ni bilo njegovo, on je lagal, mesto bogastva in
slave bi ga bil dobil v svoje peklenske kremplje. Gospod pa
ga je odločno in modro zavrnil. „Poberi se satan!“ Tako reci
tudi ti, pošteni krščanski slovenski kmet ptujskemu zapeljivcu:
„Poberi se iz moje hiše, ti giftna krota lažnjiva!“

Mi prašamo torej, kaj je „Štajerc“ naredil, da se
ga tako grdo žali! Smo mi li kmete nalagali? Ne!
Vsak kmet, ki je „Štajerčev“ kmetski program bral,
mora reči, „Štajerc“ ima prav, ako se ta program
izpelje, potem bode kmet zopet živeti zamogel in

tarim s svojo živino, ki mi je nekaj tako lepe kraj-
carčke nosila, se mi izneverja! Jaz ki me danes vse
zaničuje, kateremu se je nekaj vse uklanjalo, jaz še-
pavi, plesnjivi starček, ki mi je že zdavnaj čas bilo,
da bi me kdo pognal v krtovo deželo, — jaz, še
vedno ne morem v nebesa!“ zdihoval je življenja siti
Kajfež.

Odveži žakelj! zakliče Štajerc. Zmuzni se mesto
mene ti v žakelj, in tako boš kmali prišel v ne-
besa!

„Ja, tje bi jaz presrečno rad prišel, (samo zaslu-
žil nisem, si na tihem šepeta) pravi Kajfež in odveže
žakelj, Štajerc pa hitro iz njega skoči.

„Ali hočeš poslej ti paziti na živino?“ reče še
Kajfež in smukne v žakelj, katerega je Štajerc hitro
zavezal, in potem živino odgnal.

Kmali potem pride iz cerkve Fihpos. Zadel je
svoj žakelj zopet na rame, četudi se mu je zdelo, da
je isti ložji postal, ker Kajfež še polovico tako težek
ni kakor Štajerc. „Kako je vender lahki postal! Ja,

nobene stiske več trpel. Nesramni „Fihpos“ pa dela ravno tako, kakor da bi vsak kmet, ki se za svoje koristi poteguje, svojo dušo hudiču prodati hotel.

Povej nam pa ljubi „Fihpos“, so-li tudi gospodje duhovniki, kateri so pretekli mesec na Dunaju skupaj prišli in večje dohodke zahtevali, svoje duše prodali hudiču? So-li gospodje advokati svoje duše prodali hudiču, ker so se vsi, slovenski, nemški, polski in češki zbrali, da bi še višje „tarife“ za sebe nastavili? So-li uradniki svoje duše vragu zapisali, ko so zvišanje svojih plač zahtevali in katere so tudi dobili?

Duhovniki, advokati, uradniki, zdravniki, učitelji, in obrtniki, vsi se združijo in delaje za svoj žep, samo kmet, misli „Fihpos“, naj gre skušnjavcu iz poti in Boga hvali, ako za vse druge stanove — plačevati sme.

Ali nimajo vsi stanovi enega Boga in ali nas ne obseva isto solnce? zakaj bi ravno molčati mogel kmet in v nič priti, med tem ko vsi drugi svojih koristi iščejo? Ljubi „Fihpos“! nam se zdi, da si ti tisti hudobni sovražnik, ki kmeta s svojimi lepimi besedami ujeti skušaš, da bi ga potem njegovim sovražnikom prodal.

Ako pa „Fihpos“ pravi: „Štajerc“ je sam ubog zlodej, on ne more kmetom nič dati, kar jim obljublja, ima tu „Fihpos“ prav. Ne! „Štajerc“ ne more kmetom pomagati, ampak kmečki stan sam si zamore svoj žalostni položaj zboljšati, in sicer s tem, da skupaj drži in primerne zahteve stavi. „Štajerc“ pa je vzlic temu prijatelj kmečkemu stanu, ker on mu o njegovih koristih razlaga in kaže pot, po kateri mu je hoditi.

Vojna v Južni Afriki.

Vse kaže da vojne še ne bo tako kmali konec in da so se za Angleže uprav šele sedaj pričeli slabi časi. Proklamacija angleškega generala Kitchenerja, ki je zahteval da se morajo Buri s 15. septembrom podati ni nič pomagala, pač pa Bure še bolj razskačila da se

to je zato, ker sem poslušal v cerkvi psalme in molil!“ Šel je proti vodi, ki je ravno takrat še posebno narastla, in meni nič tebi nič, vrgel starega Kajfeža Gospodarja z žakljom vred v Dravo, in mu še, ko je nekaj časa žakelj še po vrhu vode se nekaj obotavljal, Fihpos pa mislil da je Štajerc notri, zaklical: „No sedaj imaš pa vendar enkrat dosti, in ne boš me več vodil za nos!“

Sedaj, poln rajskega veselja, korakal je prav široko Fihpos domov; ali ko pride do kraja, kjer se dva pota križata, srečal ga je Štajerc, ki je vso ono živino gnal proti svojemu domu.

„Teremtete, kaj pa je zopet to?“ „Ali te nisem vtopil?“ pravi Fihpos.

„Ja,“ odgovori mu Štajerc, „ti si me pač vrgel v vodo!“

„Ali kje pa si ti vso to živino dobil?“ ga vpraša Fihpos.

„To je morska živat!“ se odreže Štajerc. Jaz ti hočem to povest povedati in se ti ob enem prav lepo

poslej še z mnogo večjo hrabrostjo branijo, pa ne sami branijo, temveč začeli so kar naravnost strahovito. Buri gleže napadati. Vsaki dan se slišijo nove zmage Burov. Zdaj jim nekaj železničnih vlakov spustijo v zraku, jih poberejo iz njih živila in municijo, zdaj jim vzamejo par kanonov, zdaj zopet jih tam deset, tam dvajset, tam sto postrelijo in vjamejo, Angleži pa so vsi zranjeni in se ne vejo pomagati na nobeno stran četrta jih je 20 krat več. Buri dobivajo vedno več vojakov, ustašev iz Holandije in drugih krajev, tako da seto da jih je sedaj že dokaj čez 25 tisoč pod orožjem.

Angleške čete v Afriki se ne vračajo več domov, nego odideta celo dve nove kompanije iz Londona v Afriko. Vlada ima radi obnovitve vojne velike skrbi, 200.000 mož je tako razkropljenih in raztresenih, Buri jih sedaj ni možno dovelj naglo koncentrirati. «Daily Graphic» poroča: Najresnejša poročila prihajajo gotovo o položaju v Kaplandiji. Dasi so vesti jako redke, ni je bati, da stvar Burov v koloniji prej pridobiva se izgublja. Bure podpirajo dejanjsko holandski farmerji ter dajejo novih rekrutov. Angleške čete pa se bodo jejo kakor bi bile v sovražni deželi, dasiravno je Kaplandija angleška. Glavna težava za Angleže je dovoz zadostnega števila izvežbanih vojakov, kaj Buri so porušili že toliko mostov in tirov, zasedli važne pozicije, da železnice kmalu ne bodo mogle več voziti. Zato pa tare angleško vlado huda skrb. Burski general Botha v Natalu, burski general Dewer v Kaplandiji, ustaja na vseh koncih in krajih, tak je sedaj položaj. Buri so prenesli torišče vojne zopet na angleška tla, kjer imajo na razpolago dovelj živil. Opustošene pokrajine so prepustili Buri Angležem, z Buri pa so se sami polastili angleških. Kolik strah imajo Angleži, da se končno polaste Buri celo Kaplandije in drugih luk ob obali Južne Afrike, kaže dejstvo, in so zbrali ondi veliko število bojnih ladij. V Kaplandiji stoji 15000 Holandcev ustašev pod orožjem. Zlasti mnogo ustašev se je pridružilo Burom v okraju Shute land. Vojna se je s povratkom južnoafrikanse

zahvaliti, da si me vrgel v vodo, ker skoz to postalo sem še bolj bogat! Mene je res nekoliko skrbelo, da si me ti z mosta prekucnil doli v mrzlo vodo. Ker sem se potopil kmalu na dno, ali udaril se nisem kajti pod vodo raste lepa, mehka trava. Na to se upadel in žakelj se je sam nemudoma razvezal, in mi je stala lepa deklica, vila nasproti, me tako ljubeznjivo prijela z belo nedolžno ročico za roko in mi rekla: „Ali si ti ljubi, vrli Štajerc?“ Najprvo dam ti že tukaj nekaj živinice, pol ure dalje dobiš še veliko veliko čredo, kar vse ti jaz, ker si res „fejst kerico vse podarim!“ No, sedaj sem tudi ob enem zapazil da je tudi pod vodo prostor, kjer je mnogo zakladov in biserov, in da je še mnogo ljudstva, ki še živijo mokri temoti. Tam se nahajajo tudi še korenjaki take stvari, ki se sedaj še v grapah in valovih najdejo!“

„Glej ga Štajerca! zakaj si pa tako hitro dan prišel?“ ga vpraša presenečeni Fihpos. „Tega jaz na storil, če je tam doli tako krasno!“

ladi začela z največjo silo iznova, in tajiti ni, da so sedaj zopet na boljsem.

Kitchener piska že na zadnjo luknjo! Iz Preto-poročajo »Standardu«, da se bode z Buri ki so zadnjem dnevu meseca septembra še vedno v ni, postopalo kot z banditi ter da se priredé nanje šaske gonje, katere se udeleže vse čete, ki so na polago in pa nova četa orožnikov. Ta četa pa se le osnuje. Kitchener pokaže sedaj svojo »železno ko«, t. j. sedaj začne nastopati še divjiše in še stalnejše kot doslej. A dosegel ne bo ničesar. Samo se mu zna pripetiti, da bodo postopali tudi Buri Angleži odslej nečloveško ter postrelili vse ujetnike. Bodo pa bodo imeli gotovo potem Angleži večjo. Iz vsilja poročajo, da so dosegli Buri novo večjo zmago. Witzinger burski vodja je nabral v Oranju večjo Burov, prekoračil pri Aliwalu reko Oranje, a se zopet umaknil na ono stran reke. 24. sept. pa je nakrat pojavil zopet na kaplanski strani reke Herschel, zgrabil ondotni angleški tabor ter ga bil in razpršil docela. Brigadni general Murray je bil ubit, 215 Angležev je bilo ubitih, ranjenih ali 2 topa, mnogo streljiva in živil je bilo zaple- nih. Botha se je umaknil v Natalu zopet proti se- ru, kar se smatra le za manever. Buri se zbirajo na portugalski meji. Bati se je, da vderó Buri na portugalsko ozemlje.

Razne stvari.

Samomor. Na Bučah pri Kozjem se je v vasi s puško vstrelil neki posestnik, po domače novan Feštjan. Zjutraj, ko je žena odšla iz hiše, mož, ki je bil še v postelji, snel puško s stene in je usmrtil.

Vselej zasluži. Kako si advokatje polnijo svoje pri konzumnih društvih, piše »Slov. N.« sledeče: »at se mora« je svoj čas rekel v Gradiški kazil-

„Ja“, mu smehljaje odgovori Štajerc, „to sem ravno modro naredil. Ti si ja šlišal, kar sem ti ko okar pripovedoval: lepa deklica v vodi mi je Jaz, da je pol ure po vodni poti -- to je seveda em, da strugo, koder teče Drava — se pase in pri- sem je odrešenja še cela čreda živinice, in to je tudi že podarila. Ker pa jaz vem da se ta reka sem in bez- vija, in bi na tak način bila pot dolga, sem si de- l, da je boljše, če grem kar na suho in jo udarim n ti počez ter potem zopet k vodi, si prihranim pol iko- hoda, da pridem do mi obljubljene živine.

„O ti si jako srečen!“ rekel je nevošljivo Fih- Meniš ti, da bi tudi jaz kaj take živine dobil, se podal na dnu vode?“

„Kajpada, jaz vsaj mislim da boš tudi ti dobil“, pritrdi Štajerc, „ali nesti te pa do vode v žaklju morem, si mi pretežek! Če hočeš sam tje iti in sam v žakelj zlesti, no, potem te bom pa že seljem v vodo prekucnil.“

„Hvala ti lepa, ker mi tako lepo pomagaš“, od-

nici spravljene ropar Ravnik. Kako resnično je to na- čelo, vidimo na pr. pri dr. Šusteršiču. Ta zna res za- služiti. Le poglejmo, kako. Kjer se dobi kak kalin ali kak spekulativen kaplan, ki hoče ustanoviti konsumno društvo, takoj mu priskoči na pomoč dr. Šusteršič. Konsum se ustanovi, ker pri ustanovitvi dr. Šusteršič zasluži. Potem začne konsum delovati. Pri preskrblje- vanju blaga potom „Gospodarske zveze“ zasluži dr. Šusteršič kot načelnik te zveze. Konsumu pridobiva klijentov in dr. Šusteršič zopet zasluži. Konsum mora dolgove iztirjevati in dr. Šusteršič zopet zasluži. Kon- sum potrebuje kredita. Šusteršič mu ga preskrbi pri „Ljudski posojilnici“, in pri tem zasluži. Naposled pride konsum v stiske in ne more ne naprej ne nazaj. Zateče se k dr. Šusteršiču in ta posreduje pri upnikih da počakajo, on pa zopet zasluži. Končno pogine konsum in dr. Šusteršič postane likvidator-pogrebec ter zopet zasluži. Naj se zgodi s konsumom kakor- koli — dr. Šusteršiču nese dobiček, konsumna sreča in konsumna nesreča. Kdor ne verjame, naj gre vprašat v Kašelj (na Kranjskem). Ondotni klerikalni konsum, je bil že pred dvema letoma prišel na kant, a dr. Šusteršič je tedaj „interveniral“ in stvar do sedaj z veliko spretnostjo zavlačeval. Končno je ka- šeljski konsum, kakor smo že pred nekaj dnevi poro- čali, likvidiral. Konsumarji kolnejo in sakramentirajo, da se kar kadi, kajti treba bo poseči v žep. Po 30 gld. bodo morali plačati kmetje, da se pokrije izguba, dr. Šusteršič pa se lahko smeje, saj je likvidator in on toraj zaslužil še pri pokopu klerikalnega kašelj- skega konsuma. Pač res: Znat' se mora!

Iz Šmarja pri Jelšah. Mi tukaj v Šmarji, pa tudi sosedni Šentvidčani, Ponkavljeni, Slivničani itd. ni- mamo miru pred ljudstvoosrečevalnimi (?) nabiralci kmečkega konzumnega društva v Šent-Jurju. Ti ho- dijo po občinah in vabijo k pristopu, ker udov potre- bujejo. Mnogo kmetov, ki so se dali pred dvema leti vpisati, je že izstopilo in nočejo uplačavati. Popolnoma

govori Fihpos. „Ali če jaz tam ne dobim nobene črede ko pridem doli, potem jih boš pa dobil gorkih!“

„O ne, nikar ne misli, da te hočem goljufati!“ In tako sta jo odrinila proti otoku „Republika“ in potem še naprej na most, in postala na mestu kjer je Drava najglobeja. Ko je čreda, ktera je bila žejna, zagledala vodo, hitela je brzo doli, da bi se napila.

„Ali vidiš, kako se ji mudi!“ pravi prebrisani Štajerc. „Ona želi kar hitro pod vodo priti!“

„Ja, le pomagaj mi hitro“, prosi Fihpos, „dru- gače boš dobil batine!“ Hitro je tedaj skočil v velik žakelj, katerega mu je en koštrun za hrbtom prinesel. „Deni še en velik kamen notri, ker se bojim, da bi se drugače ne potopil, ker zdi se mi, da sem zelo shujšal in bi moje kosti znale biti prelahke“, pravi še Fihpos za slovo.

„Bo že šlo!“ pravi Štejerc, dene še en kamen notri, vošči mu še srečen pot in zaveže žakel potem ga pa porine kar čez rante v Dravo. Štrbunk je za- štrbunknilo in Fihpos je zdihnil svojo črno, pregrešno dušo, Štajerc mu pa še zajuckal: „Fitigot Fihpos!“